

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van
college van burgemeester en wethouders

Vergadering van
12 mei 2025

Kenmerk
Z/25/083092 / D/25/183345

Portefeuillehouder
Roy Luca

Portefeuille
Milieu / ODRU, Natuur- en Milieueducatie

Opsteller
Burger, Ineke

Onderwerp
Schriftelijke vragen artikel 42, CDA, gevolgen kabinetsplannen versoepeling vervoer gevaarlijke stoffen spoor

Beantwoording van de vragen

Gevolgen kabinetsplannen versoepeling vervoer gevaarlijke stoffen spoor voor veiligheid en woningbouw

In de ontwikkelgebieden Nieuw-Middelland en Snellerpoort worden in de komende tien, vijftien jaar duizenden woningen gebouwd. Het Stationsgebied ligt als schakel tussen deze twee gebieden en ook daar is ruimte voor nieuwe woningen (oude Minkema College, FNV terrein). Er wordt dus stevig doorgebouwd langs het spoor door Woerden.

Onlangs namens wij kennis van het kabinetsvoorstel om het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor te versoepelen. Dit voorstel stelt geen grenzen aan de hoeveelheid gevaarlijke stoffen die door dichtbevolkte gebieden worden vervoerd en beperkt daarmee de mogelijkheden om risico's te beheersen.

Minder grip op risico's, meer verantwoordelijkheid voor de veiligheid

Het Basisnet is het netwerk van spoor-, weg- en waterverbindingen waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Tot nu toe bepaalden risicoplafonds hoeveel gevaarlijke stoffen over een spoortraject mogen worden vervoerd. En kunnen overheden via zachte en harde maatregelen transportroutes beïnvloeden. Dat geeft provincies en gemeenten houvast om te bepalen wat binnen een bepaalde veiligheidsmarge kan rondom het spoor. In het nieuwe voorstel van het kabinet worden deze risicoplafonds en mogelijkheid om via harde maatregelen transportroutes te beïnvloeden geschrapt, waardoor een onbeperkt aantal gevaarlijke stoffen op de routes van het basisnet vervoert mag worden. Tegelijk worden in dit voorstel gemeenten verantwoordelijk gesteld voor het beperken van de gevolgen van ongelukken. Dit moeten gemeenten doen door binnen een aandachtsgebied af te wegen welke activiteiten kunnen plaatsvinden, rekening houdend met situaties als brand, explosies en gifwolken. Gemeenten en provincies krijgen dus meer verantwoordelijkheid en verliezen tegelijkertijd houvast om te sturen op de risico's.

Gevolgen voor de woningbouw; onnodige kosten en regels

Het voorstel legt extra bouwverplichtingen op langs alle spoorlijnen van het basisnet voor gebouwen. Denk aan het gebruik van scherfvrij glas in ramen of het inrichten van extra vluchtwegen. Zonder onderscheid te maken tussen drukke transportcorridors en trajecten waar nauwelijks gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Dit maakt dat de bouw van woningen en voorzieningen 5 tot 10 procent duurder. En dat in tijden van een woningtekort en het streven om betaalbare woningen te realiseren.

Provincies (IPO) en gemeenten (VNG) roepen de Tweede Kamer op om het voorstel aan te passen en te zorgen voor een betere balans tussen veiligheid, ruimtelijke ontwikkeling en vervoersbelangen. Zij pleiten ervoor om deze verplichtingen alleen te laten gelden langs de vijf hoofdroutes waar wél substantiële hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Dit voorkomt ook onnodige kosten en vertragingen in de woningbouw.

Naar aanleiding van het bovenstaande hebben wij de volgende vragen aan burgemeester en wethouders:

Vraag 1. Komt de veiligheid van onze inwoners en toekomstige bewoners langs het spoor door dit kabinetsvoorstel in het gedrang? Zo ja, wat zijn dan de gevolgen als het gaat over het nemen van afdoende veiligheidsmaatregelen?

Antwoord:

Er zijn spoorlijnen in Nederland waar de risicoplafonds worden overschreden. Dat is ook de reden dat de minister voornemens is de risicoplafonds los te laten. Doordat de minister het risicoplafond wil loslaten, wordt het mogelijk om meer (en onbeperkt) gevaarlijke stoffen over het spoor te vervoeren. Dit betekent dat de kans op een ongeval toeneemt (/ toe kan nemen). De gevolgen van een ongeval zullen echter hetzelfde blijven. Ook na toename gaat het om een (zeer) kleine kans, maar met mogelijk een groot gevolg. Het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor is een van de veiligste vervoersmiddelen (naast buisleidingen) voor vervoer van gevaarlijke stoffen. Alleen zijn de risico's niet nul. Er blijft dus een risico aanwezig.

Voor Woerden is in de huidige situatie de spoorlijn Gouda-aansluiting Harmelen onderdeel van het basisnet, waarbij er nu een risicoplafond geldt. Het vervoer van gevaarlijke stoffen is dus gelimiteerd. De vervoerscijfers van de afgelopen jaren zitten nog onder het risicoplafond, we verwachten niet dat dit op korte termijn verandert. De kans op een ongeval op het spoor in Woerden zal door het loslaten van de risicoplafonds vermoedelijk niet direct toenemen.

In de huidige situatie moeten en houden we in Woerden al rekening met het mogelijke gevolg van een ongeval op het spoor. De afweging voor bouwkundige maatregelen in de spoorzone verandert door het loslaten van het risicoplafond niet.

Vraag 2. En wat zijn de gevolgen voor de al in gang gezette woningbouw en de nog op stapel staande nieuwbouwprojecten in de ontwikkelgebieden Nieuw-Middelland, Snellerpoort en het Stationsgebied? Het IPO spreekt zelfs van een drama in tijden van woningtekort. Deelt u deze mening, en dan in het bijzonder als het over de woningbouwopgave in Woerden gaat?

Antwoord:

Bij het loslaten van het risicoplafond verandert in de praktijk niets voor de genoemde woningbouwprojecten. Voor woningbouw moet binnen de aandachtsgebieden in het kader van externe veiligheid een afweging gemaakt worden van het groepsrisico. Dit doen we op basis van de door ons vastgestelde Gezamenlijke Beleidsnotitie Externe Veiligheid ODRU-gemeenten.

Voor zeer kwetsbare gebouwen, zoals scholen en ziekenhuizen, zijn binnen het aandachtsgebied bouwkundige maatregelen verplicht. Dat is sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet het geval en verandert niet door het loslaten van het risicoplafond.

Vraag 3. Indien de gevolgen van deze kabinetsplannen voor Woerden op het gebied van veiligheid en woningbouw aanzienlijk zijn, bent u dan misschien al voornemens of bereid om ook zelf, al dan niet samen met anderen, op de Haagse deur te gaan kloppen? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord:

Het loslaten van de risicoplafonds is naar ons idee onwenselijk, omdat hiermee het inzicht op het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor verdwijnt. De provincie deelt deze mening en zal hiervoor ook actie ondernemen. De Omgevingsdienst regio Utrecht heeft hierover regelmatig afstemming met de provincie en de RUD-Utrecht. Recent heeft de provincie een brief naar het Rijk gestuurd over de aanwijzing van spoorlijnen in het basisnet en heeft hierover ook overleg gehad met het Rijk. Dit heeft nog niet tot resultaat geleid.

Bijlagen

1. Schriftelijke vragen (art 42) CDA. Gevolgen kabinetsplannen versoepeling vervoer gevaarlijke stoffen spoor voor veiligheid en woningbouw. D/25/182060.